Mitropolia Pireului: Apel către Sfântul Sinod al Bisericii Greciei privind problema ucraineană

Tomosul de autocefalie a fost dat în cele din urmă de către Patriarhul Ecumenic Bartolomeu, în ziua de Bobotează a anului 2019, noii formațiuni schismatice (conduse de nou-alesul „Mitropolit" Epifanie), care a apărut în urma așa-numitului „sinod al reunificării", întrunit la 15 decembrie 2018 la Kiev. Patriarhia Ecumenică nu a luat în considerare apelurile și rugămințile arzătoare venite din partea multor Biserici Ortodoxe locale, care au indicat ca singurul mod adecvat de rezolvare a problemei ucrainene dialogul și mai ales, în sinod, cu participarea panortodoxă a tuturor Bisericilor locale. Biserica Rusă a întrerupt deja comuniunea ecleziastică cu Patriarhia Ecumenică și Patriarhul Moscovei, Chiril, a încetat să îl mai pomenească la sfintele slujbe pe Patriarhul Ecumenic Bartolomeu. Acum este limpede că, după decizia unilaterală a Patriarhiei Ecumenice de a acorda autocefalie unei „Biserici", care nu este nimic altceva decât un amestec de schismatici, caterisiți și autohirotoniți, la nivel mondial, Ortodoxia se îndreaptă cu pași rapizi spre o nouă mare schismă, probabil a doua schismă majoră după aceea din 1054, care va avea consecințe incalculabile pentru unitatea panortodoxă și îi va face să jubileze pe vrăjmașii Bisericii.

Autocefalia ucraineană constituie o noutate, este cu siguranță un caz special, care nu are precedent în istoria Bisericii noastre de până acum. Și aceasta se datorează faptului că în acest caz a fost ignorată voința Bisericii locale canonice, care se află sub conducerea Mitropolitului Onufrie și care nu a solicitat acordarea autocefaliei. Trebuie remarcat faptul că această Biserică locală exprimă aproximativ 4/5 din populația poporului ucrainean. Autocefalia a fost cerută, pe de o parte, de guvernul ucrainean, condus de președintele Poroșenko și pe de altă parte, de un mic grup de „episcopi" caterisiți și autohirotoniți. Aceștia au fost și adevărații receptori ai autocefaliei.

De asemenea, nu trebuie neglijat nici un alt aspect al problemei, care explică acest paradox, și anume de ce a fost ignorată Biserica locală canonică și majoritatea zdrobitoare a poporului ucrainean. După cum s-a dezvăluit în reportajele ecleziastice și politice, **în spatele acordării Autocefaliei se află**

iarăși considerente politice și geostrategice. Acest lucru reiese clar nu numai din mulțumirile trimise de președintele ucrainean, dl Poroșenko, în Statele Unite, pentru „**sprijinul activ în procesul de acordare a Autocefaliei**”[1], dar și din declarația oficială a purtătorului de cuvânt al Departamentului de Stat al SUA, Heather Nauert, în cadrul căreia aceasta a afirmat: „**Statele Unite ale Americii sprijină acordarea Autocefaliei Bisericii Ortodoxe a Ucrainei**”[2].

Așa cum am semnalat deja într-un comunicat anterior, de această problemă s-au ocupat personalități distinse și specialiști remarcabili, precum Înaltpreasfințitul Mitropolit Serafim [v. monumentalul său studiu, intitulat: „**Există în Biserica Ortodoxă Sobornicească o competență jurisdicțională asupra întregii Biserici în afara competenței Sinodului Ecumenic?**” (10.18.2018)], Pr. protopr. Anastasios Gotsopoulos, parohul Bisericii Sfântul Nicolae din Patra, [(a se vedea lucrarea sa la fel de însemnată, cu titlul „**O mică contribuție la dialogul privind „Autocefalia” ucraineană. Ucraina se află sub jurisdicția Tronului Ecumenic?**” (08.01.2019)], Pr. protopr. Theodoros Zisis, profesor emerit al Facultății de Teologie din a Universității Aristotel din Tesalonic (a se vedea foarte însemnata sa lucrare de cercetare, intitulată „**Autocefalia Bisericii Ucrainei**”, Tesalonic 2018, Ed. „Palimpsiston”) ș.a., care au analizat și au demonstrat cu argumente solide că:

1. A) Potrivit Sfintelor Canoane, restabilirea canonică în rangul ierarhic sau preoţesc a schismaticilor ucraineni, după caterisirea lor de către Patriarhia Moscovei, nu se poate face de către Patriarhia Ecumenică, pentru că în această situație nu există așa-numitul drept de „**recurs**” la un alt Sinod Patriarhal, ci doar dreptul de recurs la un Sinod Ecumenic. După cum se exprimă Balsamon în chip sugestiv: „ **Hotărârile Patriarhilor nu se supun recursului**”, N. 123, 22 II. III. 1. 28, „**Preafericitul Patriarh al acelei dioceze să asculte între ei și patriarhul să hotărască acele lucruri care sunt în acord cu canoanele bisericești și cu legile, fiindcă nimeni nu poate să se împotrivească hotărârii lui**”, iar în *Epanagogă* XI, 6 (J.G.R. tomul II, 260), spune: „**Judecata Patriarhului nu se supune recursului, nici nu este tăgăduită de altul, ca una care este temei al înseși judecăților ecleziastice**”.
2. B) Acordarea Autocefaliei Bisericii Ortodoxe a Ucrainei reprezintă o ingerință pe teritoriul canonic al Bisericii Rusiei, în a cărei jurisdicție

Kievul a trecut din 1686, prin Scrisoarea Sinodală din anul 1686 a Patriarhului Ecumenic Dionisie al IV-lea. Comportamentul anticanonic al Patriarhiei Ecumenice în chestiunea ucraineană și cooperarea sa cu facțiunile schismatice și nu cu Biserica Ucraineană canonică și cu Biserica Rusiei, sub a cărei jurisdicție se află aceasta, afectează rolul său coordonator, de factor unificator.

3. C) Cercetarea aprofundată al așa-numitelor „Constituționale” (Συνταγμάτια), în care sunt menționate jurisdicțiile canonice ale Scaunelor Patriarhale, constituie un indiciu foarte puternic, o dovadă incontestabilă referitor la Patriarhia căreia i se supune jurisdicțional Biserica Ucrainei. Din acest studiu reiese clar că din secolul al XVII-lea până astăzi, **nicio „Constituțională” nu menționează Ucraina între eparhiile ecleziastice ale Patriarhiei Ecumenice!** De asemenea, în „Colecţia sfintelor şi dumnezeieştilor canoane”, de G. Rallis-M. Potlis, unde este indicată **„Ordinea de întâietate a Scaunelor Bisericii Ortodoxe Răsăritene”, Ucraina nu este inclusă între eparhiile Patriarhiei Ecumenice, ci în „Biserica Autocefală a Rusiei”. De asemenea, „Calendarele” sau „Anuarele Patriarhiei Ecumenice”, care sunt publicate anual, până în anul 2018 inclusiv indică faptul că Biserica Ucrainei ține în mod canonic de Biserica Rusă**.
4. D) Conștiința ecleziastică panortodoxă, exprimată în **„Calendarele” (Ημερολόγια) sau „Dipticele” (Δίπτυχα) sau „Anuarele” (Επετηρίδες) Bisericile Ortodoxe locale** mărturisește în mod în unanim că Biserica din Ucraina face parte din jurisdicția canonică a Bisericii Ruse. Toate Patriarhiile și Bisericile Ortodoxe locale Autocefale îl consideră drept singurul Mitropolit canonic al Kievului pe Onufrie, aflat sub jurisdicția Bisericii Rusiei. Doar cu el și cu sinodul format din episcopii subordonați lui au avut (timp de secole, până în prezent) comuniune ecleziastică toate Bisericile Ortodoxe la slujbele panortodoxe săvârșite de-a lungul timpului și în cadrul Comisiilor interortodoxe. Acest consens reflectă conștiința bisericească panortodoxă, pe care acum, în chip paradoxal și anticanonic, Patriarhia Ecumenică o pune la îndoială și o anulează cu o trăsătură de condei, venind, în esență, în contradicție flagrantă cu sine însăși

Între timp, reportajele bisericești ne informează că evenimentele evoluează și situația bisericească merge de la rău spre și mai rău, de vreme ce schisma care a

fost produsă, în loc să se cicatrizeze, se adâncește tot mai mult. După acordarea anticanonică a autocefaliei, în Ucraina a început o persecuție fără precedent împotriva Bisericii Ortodoxe canonice, aflate sub păstorirea Mitropolitului Onufrie. Episcopi, preoți, călugări și credincioși sunt denigrați, mănăstiri și biserici sunt confiscate și comunități ale Bisericii canonice, care a fost denumită „Biserica Ortodoxă Rusă" sunt persecutate. Are loc o sfâşiere reciprocă fără precedent. Și, în timp ce în Ucraina se dezlănţuie persecuția, Patriarhia Ecumenică, printr-o epistolă a sa (nr. prot. 119 / 24.12.2018), a cerut celor 13 Biserici locale să recunoască autocefalia și noua „Biserică" din Ucraina. Cu toate acestea **trei Biserici autocefale: a Serbiei, a Poloniei și a Cehiei nu îl recunosc pe „Mitropolitul" schismatic Epifanie și declanşează o critică dură la adresa Patriarhului Bartolomeu**. Se așteaptă ca și Bisericile Antiohiei, Alexandriei, Ierusalimului și Bulgariei să urmeze aceeași linie. Am fost informați că problema acordării Autocefaliei a constituit și preocuparea Sinodului permanent al Bisericii Greciei, care, în ședința sa din 08/01/2019 a dat citire epistolei mai sus menționate a Patriarhului Ecumenic Bartolomeu, cu privire la „**alegerea primului Întâistătător al noii Biserici Autocefale a Ucrainei**", precum și epistolei „**noului Întâistătător al Bisericii Ucrainei, Epifanie**" și celei a „**Preafericitului Patriarh al Moscovei Chiril**". În cele din urmă, Sinodul permanent a decis să trimită această problemă spre dezbatere în cadrul unui sinod viitor al Ierarhiei.

Prin urmare, cu ocazia anunțului menționat anterior al Sinodului permanent și în vederea întrunirii viitorului sinod al Ierarhiei, insuflați de sentimentul de neliniște și de responsabilitate pentru unitatea panortodoxă a Bisericii noastre, dorim să adresăm un **apel către Înaltpreasfinției noștri Ierarhi** și să ne exprimăm preocuparea cu privire la această problemă majoră. Am dori să-i rugăm călduros pe Ierarhii noștri să-și împlinească datoria cu un înalt simț al responsabilității. Îi rugăm să abordeze acest subiect cu luciditate, temere de Dumnezeu și dragoste pentru Biserică, ținând cont de Sfintele Canoane și de cele menționate mai sus, slujind unității panortodoxe și intereselor Bisericii.

De asemenea, le cerem să ia în considerare:

1. a) faptul că președintele Ucrainei, Poroșenko, este unit (greco-catolic), fiind fotografiat recent „împărtășindu-se" de la un „episcop" unit din Ucraina.
2. b) faptul că „Mitropolitul" schismatic Epifanie a solicitat cooperarea

uniților![3]

3. c) faptul că „monahul Filaret Denisenko, cleric al Patriarhiei Moscovei, Mitropolit al Kievului, a fost caterisit în anul 1992 din înalta slujire a arhieriei și ulterior a fost anatematizat pentru provocarea unei schisme, dar și pentru alte acte anticanonice, iar celălalt nu deține nicio hirotonie canonică, provenind dintr-o «Ierarhie» de tipul «Bisericii vii» a regimului sovietic, înființate în anul 1921”, după cum remarcă Înaltpreasfințitul nostru Mitropolit Serafim.
4. d) Faptul că Patriarhul Ecumenic Bartolomeu, prin „Scrisoarea patriarhală nr. 1203/29.08.1999 adresată Fericitului Patriarh Alexei al Moscovei” admite următoarele: „Ca răspuns la telegrama și scrisoarea preaiubitei şi preadoritei Fericirii Voastre, referitor la problema apărută în Preasfântă Biserică soră a Rusiei, problemă ce a dterminat Sfântul Sinod, pentru motivele luate în considerare de acesta, să decidă caterisirea membrului sinodal al acestuia, care până de curând a făcut parte dintre cei ce poartă cea mai înaltă demnitate arhierească, Mitropolitul Kievului, dl. Filaret, dorim să îi aducem la cunoștință cu frățească dragoste Preafericirii Voastre, că, recunoscând pe deplin competența exclusivă a Preasfintei Biserici a Rusiei asupra acestei chestiuni, Marea Biserică a lui Hristos acceptă cele decise în mod sinodal în chestiunea în cauză, nedorind să pricinuiască absolut niciun neajuns în acest sens Bisericii Voastre surori”.

Dorim să credem că Ierarhii noștri se vor ridica la înălțimea împrejurărilor și **nu vor recunoaște noua „Biserică” schismatică, aflată sub conducerea „Mitropolitului” Epifanie**, urmând Sfintelor Canoane pe care, în ziua hirotonirii, au făgăduit cu înfricoșătoare jurăminte, să le respecte.

Sfânta Mitropolie de Pireu

Biroul pentru erezii și secte

Pireu, 21 ianuarie 2019

Note:

[1]
http://www.romfea.gr/epikairotita-xronika/23802-presbeutis-sam-mpraounmpak-oi-ipa-upostirizoun-tin-autokefalia-stin-oukrania, βλ. AN. GOTSOPOULOS, „Ἀφελῆ ἐρωτήματα ἀφελοῦς ἱερέως…” [„Întrebări naive ale unui preot naiv …”], la adresa: http://anastasiosk.blogspot.com/2018/09/blog-post_45.html.

[2]http://www.romfea.gr/epikairotita-xronika/24036-oi-ipa-sto-pleuro-tou-oikoumenikou-patriarxeiou-gia-tin-oukrania

[3] A se vedea articolul publicat pe siteul *Aktines* (06/01/2019), intitulat: *„Sinodul de unificare” de la Kiev – concluzii și perspective*, de Taras Melnick, Traducere OrthoChristian.com. Sursă inițială: Pravoslavie.ru 12/22/2018. Printre altele se menționează: „La postul de televiziune ICTV, Epifanie nu a respins scenariile care vorbesc despre asocierea dintre „Biserica Ortodoxă Ucraineană” cu „Biserica Greco-Catolică din Ucraina” (Uniații). Potrivit afirmațiilor sale, trebuie mai întâi să se realizeze unirea Ortodoxiei Ucrainene și apoi vor vedea. Cu toate acestea, după cum a menționat conducătorul „Bisericii Ortodoxe Ucrainene”, în cadrul organizației sale există o dispoziție pentru o cooperare mai profundă cu „Biserica Greco-Catolică din Ucraina” (Uniații). Și această colaborare va începe în domeniul educației.